

A kormány ipari programja.

Kálmán Gusztáv kereskedelemügyi államtitkárnak a lugosi ipartestület díszgyűlésén tartott beszéde.

A kereskedelemügyi miniszter ur Ö excellenciája, úgyszintén a magam nevében is örömmel üdvözlöm a tisztelt ipartestületet, abból az alkalomból, hogy az előre haladás útjának egyik határkövének 25 évig megfutott pályára tekint vissza.

Tudom, hogy ez a 25 év a kisiparosságnak a töke és modern technika túlsúlya elleni védekezését és a védekező munkában öntudatra ébredését jelenti, melyet nyomon követett a szövetkezésben rejlő erőnek elismerése és az ipari testületekben az egyeseknek fokozottabb, buzgóbb részvétele.

Biztosíthatom a t. ipartestületet, hogy a kormány, mely arra törekszik, hogy törvényes alkotásaiban és intézkedéseiben az eleven élet szükségleteihez simuljon, módot fog adni, hogy a hazai kis- és középipar törvényes képviselői a programjába eső alkotások és intézkedések felől kellő időben és kellő nyomatékkal nyilatkozhassanak.

Nemcsak jól ismert sebeket kívánok gyöngéd kézzel érinteni, hanem azok közel gyógyulásának reményére is rá kívánok mutatni, amikor jelzem, hogy az ipartörvény módosításának ügye a boldogult miniszter úr által kiküldött bizottság munkája révén serényen halad előre és ha a törvényhozás újból az alkotó munka terére lép, az ipartörvény módosításával is csakhamar foglalkozhatok.

Itt melleleg megjegyzem, hogy a Budapesten megindult záróra-mozgalom kérdése is mihamarább megoldást nyerend s téves az a felfogás, mintha a kereskedelmi minisztériumnak a fővároshoz intézett rendelete, mely szerint ez a kérdés is az ipartörvény revíziója alkalmával fog megfontolás tárgyává tétetni, ellentmondásban állana Lukács Ö excelenciája által a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmával a képviselőházban tett ama kijelentésével szemben, hogy ezen kérdést külön törvénynyel lehet mielőbb megoldásra juttatni, mert az ipartörvény revizionálása nem úgy terveztetik, hogy az egyszerre egy novellával módosíttassék, hanem egyes részeiben külön-külön fog módosíttatni. Egy ilyen részt képez a magántisztviselők viszonyainak rendezése és a záróra szabályozása, mely már közel van befejezéséhez és előreláthatólag mihamarább a képviselőház elé lesz terjeszthető.

A munkásbiztosítás terén szükséges, reformok szintén várják a törvényhozás aktivitását.

Ezzel az ügygyel 25 éves történetéből kivehetőleg annak idején a t. ipartestület is behatóan foglalkozott, rámutatva ugyanakkor annak szükségére, hogy a biztosítás áldó hatása ne csupán halál- és balesetre, hanem az aggkorra is és ne csupán az alkalmazottakra, hanem az ezeknél sokszor súlyosabb helyzetben lévő iparosmesterekre is érvényesüljön.

Ezek a vágyak ma már az egész kultúrvilág kívánalmái és a szociálpolitikai feladatait ismerő kormány készséggel fog oda hatni, hogy ezek az óhajok azon mértékben és időpontokban, amint ezt súlyos pénzügyi terhei mellett teheti, fokozatosan valóra is válhassanak.

De bármennyire át is van hatva a kormány a szociálpolitikai követelmények fontosságától, nem fordíthatja ezidőszerint teljes erejét az ipari munka révén elszerencsétlenedettek felkarolására, hanem szintűgy fel kell karolni az ipar és nevezetesen a kisipar más életkérdését.

Ezek közt első helyem áll a kisiparosságnak képessé tétele arra, hogy a munkájukat a modern technika igényeinek megfelelő gépeken végezhesék, a vásárló közönség bizalmát pedig a nagyipar tömegárújánál jobb, de azért nem drágább áru szolgáltatásával erősítsék meg, illetve szerezzék meg újra.

A legteljesebb méltánnyal tekintem ugyan az előző kereskedelmi kormányok e részbeni tevékenységét, mely a lefolyt 10 év alatt iparosoknak és ipari szövetkezeteknek kereken 5 millió korona értékben juttatott gépsegélyeket, de viszont nem térhetek ki annak megállapítása elől, hogy épen ezen eredmények folytán betöltöttek látom az eddigi gépadományozási rendszer hivatását és most, amikor már a sok helyütt működő gépek révén nemcsak a segélyezettek, hanem az őket komolyan figyelő szaktársak is meggyőződhetnek a termelés változott viszonyaihoz való simulás szükségéről, úgy iparfejlesztési, mint szociális szempontok és a jogérvet is követeli, hogy a gépmunka megfelelő intézkedésekkel azok részére is lehetővé tétessék, akik közvetlen állami támogatásban eddig nem részesülhettek, mert az ingyenes támogatás szaktársaik érdekébe ütközött, ha ezek esetleg gyöngék vagy hanyagok voltak is, vagy mert oly cikkeket állítottak elő, melyeket másutt államsegély nélkül termelnek.

A kereskedelmi- és iparkamaráknak a folyó év tavaszán Budapesten tartott együttes értekezlete szerint is elérkezett az ideje, hogy a hazai kisiparosságnak mód nyujtassék, hogy boldogulása eszközeit minden szakmában minden szorgalmas iparos megszerezhesse.

Midőn tudatom, hogy az erre vonatkozó tanulmányok foganatban vannak, egyúttal megnyugtathatom a hazai kisiparosságot, hogy ezentúl is súlyt fog helyezni a kormány ipari szövetkezetek és s-zövetkezeti műhelyek létesítésére és támogatására, ott, ahol az illető iparosok elegendő számban vannak és ahol a

közérdek és egyéni érdekük ezúton együttesen szolgálhatók, addig másrészt mindent el fog követni, hogy az egyesek gépbeszerzéseinél a részletügyletekkel oly sokszor kapcsolatos uzsora elkerültessék, sőt oda fog hatni a kormány, hogy alkalmas intézmény révén a szükséges gépek nagybani áron tömegesen szereztessenek be és azok az egyeseknek ugyancsak ezen tömeg beszerzési áron adassanak használatra, amely használatért az illető gépek szokásos élettartamára megfelelő részletlesztéseket minden iparos évek során át, megerősítés nélkül, jelentéktelen heti fizetéssel róhatja le.

Ezáltal elkerülhető lesz az iparos hitelének súlyos igénybe vétele, mert hiszen a géphitel alapját az iparos munkaereje és munkateljesítménye fogja képezni.

Ugyanakkor, amikor az iparosság termelését ekként megkönnyíteni kívánjuk, nem téveszthetjük szem elől azt sem, hogy az ekként előálló több termelés az árak hanyatlására és egyéb káros következményekre vezethetne, ha egyidejűleg gondoskodás nem történne arról, hogy géppel dolgozó iparosaink a kereskedelem alapfogalmaival megismerkedhessenek és nevezetesen a szakmájukba vágó anyagbeszerzési és áru-eladási kalkulációkat megtanulhassák és a szakmájukba tartozó cikkek keresleti és kínálati viszonyaival is megismerkedhessenek.

Gondja lesz tehát a kormánynak arra, hogy az ipari szaktanfolyamok ezeket a tárgyakat is felöleljék.

Mindezen törekvéseiben bizalommal számít a kereskedelmi kormány az összes hivatott tényezők és ezek közt a t. ipartestületek odaadó támogatására is, amely önzetlen törekvés jegyében kezdi meg legmélőbban második negyedszázadát.